

ГОЛОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

11/10-869

19.10.2018

Міністру юстиції України

ПЕТРЕНКУ П.Д.

Шановний Павле Дмитровичу!

Надсилаємо адресований Вам депутатський запит народного депутата України Гопко Г. М., оголошений на засіданні Верховної Ради України 19 жовтня 2018 року, для розгляду і надання відповіді автору запиту і Голові Верховної Ради України у встановлений чинним законодавством 15-денний термін.

Додаток: депутатський запит на 2 арк. у 1 прим.

З повагою

А. ПАРУБІЙ

869

НАРОДНИЙ ДЕПУТАТ УКРАЇНИ

ГОПКО ГАННА МИКОЛАЇВНА

№ 128/320-18/03

01008, м.Київ, вул. М. Грушевського, 5

16 лютого 2018 р.

Міністру юстиції України

панові Павлу Петренку

ДЕПУТАТСЬКИЙ ЗАПИТ

*щодо скасування наказу №2059/5 від 27 червня 2018 року,
яким встановлено низку обмежень
для копіювання інформації з архівних документів*

Шановний Павле Дмитровичу!

Наказом Міністерства юстиції №2059/5 від 27 червня 2018 року з ініціативи Державної архівної служби внесено низку змін до Порядку користування документами Національного архівного фонду (НАФ).

Попри декларативне право користувачів НАФ копіювати інформацію з архівних документів власними технічними засобами, Наказом, що набув чинності 27 липня, встановлено низку обмежень, які фактично унеможливають таке копіювання.

Наприклад, заборонено копіювати документи формату більшого за формат А4, а також документи із згасаючим чи слабоконтрастним текстом, документи, виконані аквареллю, гуашшю, олівцем, вугіллям, залізогаловим чорнилом тощо. З огляду на те, що стандарт А4 було представлено у Німеччині у 1922 році, а залізогалові чорнила використовувалися аж до XX століття включно, Наказом, по суті, забороняється копіювати більшість історичних документів.

Таке положення прямо суперечить статті 20 Закону України "Про Національний архівний фонд та архівні установи" щодо права виготовлення копій документів без жодних форматних обмежень.

Документ протиправно встановлює монополію архівних установ на історію та обмежує конституційне право на інформацію.

Крім того, зміни до Порядку були ухвалені у порушення встановленої процедури та без урахування численних пропозицій громадськості, що були надіслані Державній архівній службі під час двох кіл консультацій. Загалом експертами виявлено щонайменше 23 невідповідності нового Наказу чинним законам України.

Прикметно, що наказ з'явився в той час, коли інформаційна війна Росії проти України будується на фальшуванні й замовчуванні історії, і правда та відкритість українських архівів є нашою конкурентною перевагою у

протистоянні агресору, тобто питанням не лише громадянських чи академічних свобод, а й національної безпеки.

Розвиток історичної науки, а відтак і відкритість архівів, є питанням національної безпеки України. Однак, новітня історія українських архівів, а надто пожежа в Кам'янець-Подільському міському архіві, крадіжки в Центральному державному історичному архіві України у Львові, втрата державних архівів Донецької, Луганської областей та Криму є свідченнями стратегічного значення архівів.

Відсутність об'єднаного порталу архівів, де будь-який громадянин міг би отримати інформацію про наявність архівних документів і переглянути їх оцифровані копії, у тому числі для перевірки оприлюднених в ЗМІ матеріалів, є свідченням браку державної політики щодо розвитку і популяризації архівної сфери. В цілому діяльність архівних установ є малопомітною в загальносуспільному дискурсі, а просвітницька діяльність здебільшого не виходить за межі стін архівів.

Суспільство не обізнане з катастрофічним станом державних архівів, приміщення яких перебувають в аварійному стані (Державний архів Одеської області). Будівництво нових приміщень відбувається надто повільно або перейшло в стадію довгобуду, як от архівосховище Державного архіву Київської області. А Центральний державний архів-музей літератури і мистецтва України взагалі перебуває на межі переміщення у непристосовані та промислові підприємства.

Архівна сфера, на противагу до західних аналогів, де архіви є активним гравцем і важливим джерелом інформації для таких сфер, як освіта, наука та медіа, стала затишною закритою гаванню для колишніх держслужбовців, які тихо досиджують на різних керівних посадах до пенсії.

У той же час рекомендації Комітету міністрів Ради Європи підкреслюють, що добре збережені й доступні архіви є важливою складовою демократичного функціонування суспільств.

З огляду на це прошу Вас:

- 1) скасувати Наказ №2059/5 та, у відповідності до встановлених процедур із залученням громадськості, розробити нову редакцію Наказу, що буде відповідати букві та духу Закону;
- 2) ініціювати перевірку обставин виникнення Наказу та забезпечити притягнення винних до передбаченої законом відповідальності;
- 3) започаткувати давно назрілі системні зміни в архівній справі: від оцифрування і викладення у вільний доступ найбільш затребуваних та загрожених архівних документів до призначення кваліфікованих кадрів на посади керівників архівних установ і реальних дій з переведення архівів у пристосовані для зберігання історичних документів приміщення.
- 4) поінформувати мене про вжиті заходи у встановлений законом термін

З повагою,

народний депутат України

Ганна Гопко
(128)